

Sport- en preventieakkoord gemeente Westerveld

Een gezond en sportief Westerveld

Inhoud

Inleiding	3
Totstandkoming sport- en preventieakkoord Westerveld	4
Startfoto	6
Uitdagingen in de gemeente Westerveld	10
Het sport- en preventieakkoord gemeente Westerveld	11
Ambitie Sport, bewegen en preventie voor een gezond Westerveld.....	11
Ambitie Vitale sport- en beweegaanbieders.....	18
Ambitie Duurzame infrastructuur voor sport en bewegen.....	25
Ambitie Westerveld op de kaart	29
Regie en borging	33
Monitoring en evaluatie	36
Bijlage I Trends en ontwikkelingen in de sport	37
Bijlage II Toekomstverkenning Volksgezondheid	41

Inleiding

Op 29 juni 2018 ondertekende minister Bruins samen met een groot netwerk uit de sport, gemeenten en maatschappelijke partners het eerste Nationale Sportakkoord, 'Sport verenigt Nederland'. Een ambitieuze stap om in heel Nederland de sport verder te versterken, maar om ook de kracht van sport nog beter te benutten voor een vitale en sociale samenleving. In navolging van het sportakkoord volgde er in november 2018 ook een Nationaal Preventieakkoord. Op weg naar een gezonder Nederland in 2040. Dat is wat het Nationaal Preventieakkoord beoogt. Het akkoord richt zich op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik.

De gemeente Westerveld zet in navolging van deze nationale akkoorden in op een lokaal sport- en preventieakkoord. Het proces tot het komen van een dergelijk akkoord past bij de boodschap die het college heeft willen meegeven in *'Grensverleggend besturen, Uitgangspunten en samenlevingsakkoorden Westerveld'(2018-2022)*; geen dichtgetimmerd programma, maar iedereen betrekken bij het bedenken en uitvoeren van het beleid.

Het akkoord is geen doel op zichzelf, maar een middel om organisaties met elkaar te verbinden, gezamenlijke afspraken te maken om sport, bewegen en preventie duurzaam te verbinden, zodat we bijdragen aan een gezond Westerveld.

Dit sport- en preventieakkoord is niet het eindresultaat, maar juist een nieuw begin. In verschillende groepen zal verder gewerkt worden aan de concretisering en implementatie van dit sport- en preventieakkoord. De gemeente Westerveld verbindt dit akkoord aan de samenlevingsagenda's en de ambities die daarin zijn gesteld. Op die manier versterken we elkaar.

Het akkoord is een gezamenlijke agenda, waarin de verantwoordelijkheid gedeeld wordt voor sport, bewegen en preventie op lokaal niveau. De afspraken die daarover gemaakt zijn in de vorm van doelen, resultaten, acties en inzet van partners vormen de kern van het akkoord. Wij hopen vooral dat dit akkoord een startpunt is voor alle betrokkenen om elkaar te blijven ontmoeten en samen te streven naar het realiseren van onze gezamenlijke ambities.

LEESWIJZER

Allereerst schetsen we de situatie in Westerveld door middel van de startfoto. De cijfers zijn vertaald naar de grootste uitdagingen voor Westerveld. Daarna volgt een uitwerking van de ambities van het sport- en preventieakkoord. Bij elke ambitie wordt duidelijk gemaakt welke partners zich gecommitteerd hebben. In het laatste hoofdstuk wordt een voorstel besproken tot inrichting van de samenwerking, de wijze van implementatie en monitoring en alle betrokken partners van het sport- en preventieakkoord Westerveld.

Totstandkoming sport- en preventieakkoord Westerveld

Vooraf: wanneer over de gemeente Westerveld wordt gesproken dan hebben we het over alle kernen in de gemeente.

Het sport- en preventieakkoord is op een interactieve manier tot stand gekomen. Als vertrekpunt zijn de ambities van het Nationaal Sport- en Preventieakkoord genomen. Maar ook waar men in de gemeente Westerveld al trots op is en waar nog kansen liggen (zie figuur 1 en 2). Met een kerngroep, waarin lokale vertegenwoordigers vanuit sport, bewegen en preventie vertegenwoordigd zijn, zijn de eerste kaders bepaald.

Figuur 1 In de gemeente Westerveld is men hier op het gebied van sport, bewegen en preventie trots op

Figuur 2 In de gemeente Westerveld wordt dit op het gebied van sport, bewegen en preventie gemist

In een tweetal oplopen waarin alle mogelijke organisaties in de gemeente Westerveld voor uitgenodigd zijn is verdere invulling van het sport- en preventieakkoord vorm gegeven. Gekeken is naar wat relevant is voor in de gemeente Westerveld en waar op ingezet moet worden om bij te dragen aan het doel: 'sport en bewegen voor een gezond Westerveld'.

Een 4-tal ambities zijn bepaald en zijn door de betrokkenen vertaald naar doelen, beoogde resultaten en bijbehorende acties om die resultaten te bereiken. Daarbij is inzichtelijk gemaakt welke partners binnen het lokaal sport- en preventieakkoord willen bijdragen en op welke wijze. Op deze manier is een gezamenlijke set aan afspraken gemaakt waar de komende jaren met elkaar in de gemeente Westerveld aan gewerkt wordt. Is dit in beton gegoten? Nee, er is altijd de mogelijkheid om bij te stellen op basis van nieuwe inzichten maar ook tot het verrijken van het aantal partners die willen participeren om deze doelen en resultaten te behalen.

Er is met elkaar gesproken over de borging van het akkoord. Hoe moet het na ondertekening verder? In gezamenlijkheid is er een trainer (regisseur) en een groep aanvoerders (projectleiders) samengesteld die als kerngroep gaan fungeren. Zij gaan samen met de spelers (partners) de uitvoering van het akkoord op zich nemen. Ze starten na de ondertekening met de verdere concretisering door het opstellen van een plan van aanpak per ambitie.

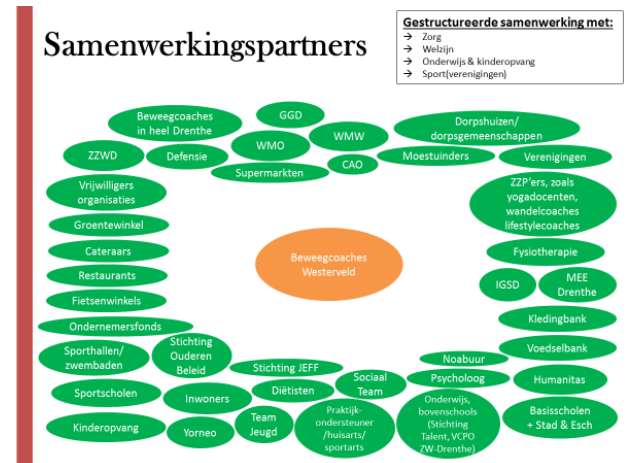
Startfoto

Hoe staat de gemeente Westerveld ervoor als het gaat om sport, bewegen en preventie? Een overzicht.

Wat doet de gemeente op dit moment aan sport, bewegen en preventie?

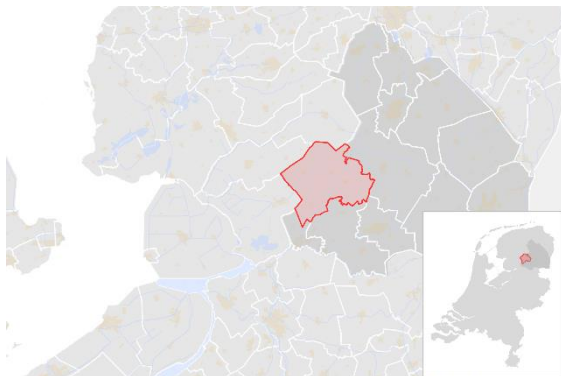
De gemeente Westerveld heeft op dit moment verschillende programma's lopen die bijdragen aan de gestelde doelstellingen in dit sport- en preventieakkoord. Te weten:

- Programma Westerveld in actie (JOGG, GIDS met bijhorende werkgroepen). Binnen dit netwerk is een grote betrokkenheid van diverse organisaties vanuit de 5 kernen (Dwingeloo, Havelte, Diever, Vledder, Wilhelminaord) van waaruit gewerkt wordt. Er is een gestructureerde samenwerking met zorg, welzijn, onderwijs & kinderopvang en sport(verenigingen). Binnen dit programma wordt integraal gewerkt.
- Inzet beweegcoaches
- Aan de slag met preventie
- Accommodatiebeleid (binnensportonderzoek)
- Samenlevingsagenda's

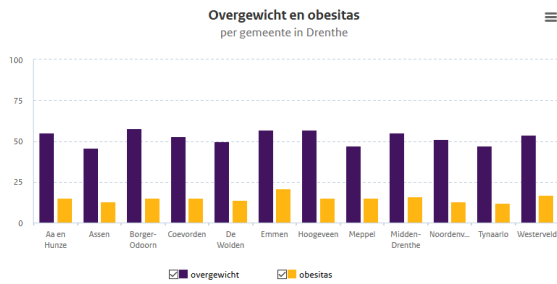
Figuur 3 Ter illustratie 'integraal werken binnen programma Westerveld in actie'

Demografische kenmerken

- Aantal inwoners (peildatum april 2020): 19.345, 15% 0-14 jaar, 9% 15-24 jaar, 19% 16-44 jaar, 31% 45-65 jaar, 26% 65 jaar en ouder.
- In Westerveld is minder dan een vijfde van de inwoners jonger dan 20 jaar en meer dan een kwart ouder dan 65 jaar.
- 31% eenpersoonshuishoudens en 38,3%
- meerpersoonshuishouden zonder kinderen

Gezondheidskenmerken

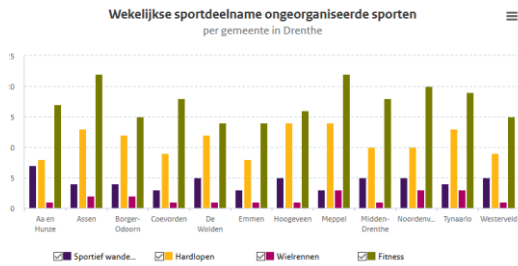
- 47% (51,7% landelijk) van de inwoners voldoet aan de [beweegrichtlijnen](#)
- 46,2 % fietst (voor verplaatsingen met een afstand van 7,5 kilometer of minder)
- 2,1 uur per week wordt er gefietst in de vrije tijd
- 3 uur per week wordt er gewandeld in de vrije tijd
- Huisartsenzorg algemeen: 7.807 per 10.000 inwoners (Dr: 7.948). In de gemeente Westerveld maken relatief veel 65-plussers gebruik van huisartsenzorg, namelijk 2.376 mensen per 10.000 verzekerden (gemiddeld Dr: 1.954)
- Gemiddelde levensverwachting vanaf geboorte: 81,4 jaar
- 54% (48,9% landelijk) overgewicht
- 17% (13,8% landelijk) obesitas
- 17,8% verleent mantelzorg (14% NL),
- 24% van de inwoners van de gemeente ervaart zijn gezondheid als matig tot (zeer) slecht (24% NL),
- 17% is roker (21% NL), 19% (19% NL) is overmatig drinker, 54 % overgewicht (49% NL), 17% obesitas (14% NL)
- 32% is beperkt vanwege gezondheid (33% NL)

Sportaanbod en sportdeelname

- Aanbod: 110 ¹sportverenigingen, 5 fitness/wellnessaanbieders, 9 lifestylecoaches/diëtisten, geen aanbieders bekend voor mensen met een beperking bekend via uniek sporten, via NL actief geen erkende sport- en bedrijven in Westerveld bekend, divers aanbod aan wandel-, fiets, MTB- en ruiterspaden
- 35,1 sportvoorzieningen per 10.000 inwoners (21,1 gemiddeld)
- 1,1 sporthal per 10.000 inwoners
- Gemiddelde afstand van 1,21 km tot sportvoorziening (0,83 gemiddeld)
- 3,8 fte buurtsportcoaches

¹ Schatting

- Westerveld heeft 1 schoolplein 14
- 4 vakleerkrachten lichamelijke opvoeding
- 45% (52,8 % landelijk) sport wekelijks
- 29,8% (25% landelijk) is lid van een sportvereniging
- 54,8% is een niet-sporter (gemiddeld 48,7%)
- 64 speellocaties, 317 speeltoestellen. 63% is tevreden over de speel- en sport voorzieningen (NL 73%)
- 21 sportvelden (o.a. korfbal, voetbal, tennis, golf)
- 3 openlucht zwembaden
- 2 sporthallen, 2 sportzalen, 6 gymzalen

Gezonde omgeving

- 1 gezonde sportkantine (Tennisclub Burmania), 5 verenigingen zijn gestart met het gezonder maken van hun sportkantine.
- Westerveld heeft 2 PO scholen met vignet gezonde school.
- Westerveld scoort een 3,6 (schaal van 5) op beweegvriendelijke omgeving (gemiddeld 2,6)
- Het nationale park van Drenthe met vele sportieve evenementen en activiteiten (Dwingelderveld, Holtingerveld, Drents Friese Wold)
- Actief toerisme – aanbod aan wandel-, fiets-, MTB- en ruiterspaden.

Leefbaarheid

- 10,8% van de inwoners voelt zich weleens onveilig in de buurt (13,9% Drenthe)
- Criminaliteitsindex: 120 (81% NL)
- Sociale cohesie score: 6,9 (6,5% Drenthe, 6,2% NL)
- 59% doet geen vrijwilligerswerk (70% NL)
- 68% voelt zich thuis in de buurt (60% NL)

Kwetsbare groepen

- 2,1% (2,7% NL) van de kinderen heeft handicap,
- 11,3% jongeren met jeugdhulp
- 37% voelt zich eenzaam (43% NL)
- 22% is laag opgeleid (21% NL)
- 3,1% is werkloos
- 35% heeft een langdurig ziekte of aandoening (34% NL)
- 5,5% van de huishoudens heeft een laag inkomen
- 2,0% van de huishoudens ontvangt een bijstandsuitkering (3,5% NL)

Benieuwd naar de landelijke trends- en ontwikkelingen? Lees dan eens de bijlage.

Uitdagingen in de gemeente Westerveld

De gemeente Westerveld werkt aan een aantal grote maatschappelijke opgaven op het gebied van leefstijl en gezondheid, sociaal, omgeving, economie en werk. Deze worden verwoord in de zogenaamde samenlevingsakkoorden. Binnen het samenlevingsakkoord 'sociaal' waar de beoogde thema's gezonde leefstijl, leefomgeving en hulp en zorg zijn geeft dit sport- en preventieakkoord handvaten voor de uitvoering.

Sport, bewegen en preventie als bindmiddel in de samenleving kan namelijk een bijdrage leveren aan deze thema's. Om de kracht van sport en bewegen te gebruiken voor een vitale samenleving is het van belang dat de sport zelf ook krachtig is en blijft. Sport en bewegen kan een cruciale rol spelen. Het is een sociale ontmoetingsplek, het draagt bij aan een gezonde leefstijl en zorgt voor betekenisvolle belevenissen en emotionele betrokkenheid.

Onze energie is dan ook gefocust op de volgende ambities:

Duurzame
infrastructuur
voor sport en
bewegen

Vitale sport – en
beweegaanbieders

Sport , bewegen
en preventie voor
een gezond
Westerveld

Westerveld op de
kaart

De ambitie en daarmee ook het hoofddoel van dit akkoord is dat sport en bewegen bijdraagt aan een gezond Westerveld. Dit kunnen we bereiken door in te zetten op vitale sportclubs, een duurzame sport- en beweeginfrastructuur en Westerveld op de kaart. Belangrijk doel van het proces tot lokaal sport- en preventieakkoord is dat de samenwerking tussen sportverenigingen in Westerveld wordt versterkt, er gezamenlijk trajecten opgestart gaan worden en dat de sportverenigingen intensiever gaan samenwerken met hun omgeving (maatschappelijke organisaties etc.). Onderstaand figuur geeft dit weer.

Figuur 4 De ambities in relatie tot elkaar

Het sport- en preventieakkoord gemeente Westerveld

Ambitie Sport, bewegen en preventie voor een gezond Westerveld

'Iedere inwoner van Westerveld moet kunnen opgroeien in een gezonde omgeving en een leven lang kunnen sporten en bewegen'. We vergroten de zelfredzaamheid van de inwoner en versterken de sociale netwerken van de inwoners door de inzet van preventie. Gelijke kansen gaat ook over een inclusieve sport waar iedereen met plezier mee kan doen, zich welkom voelt, erbij hoort, geaccepteerd wordt en een eigen keuze kan maken. Deze ambitie omarmt het bestaande programma Westerveld in actie. Dit programma zet in op een gezonde leefstijl voor alle inwoners van Westerveld met speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Doel(en):

1. Bevorderen van een gezonde leefstijl voor alle inwoners in de gemeente Westerveld met speciale aandacht voor de kwetsbare doelgroepen waarbij het vergroten van de zelfredzaamheid en het versterken van sociale netwerken het beoogde maatschappelijke doel/effect is.
2. Meer jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 21 jaar houden er een gezondere leefstijl op na door (meer) te bewegen, te sporten en minder tot geen consumptie op gebied van roken en alcohol.

Bij dit doel hoort het volgende resultaat:

1. Uitvoering van het programma Westerveld in Actie met onder andere uitvoering van JOGG en GIDS met inzet op een gezondere inwoners en een gezonde omgeving.
2. Meer aandacht in de vorm van voorlichting en interventies gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl voor de doelgroep 12 tot 21 jaar

Om dit te bewerkstelligen zetten we de volgende acties in gang:

- Voortzetten inzet en mensen programma Westerveld in actie. Dit uitbreiden met een vertegenwoordiging vanuit verenigingen.
- Verkenning naar passende manieren om deze doelgroep te bereiken (sociale marketing principes toepassen).
- Interventies aanbieden waarbij sport en bewegen wordt ingezet voor vermindering mentale druk
- Kenbaar maken sport- en beweegaanbod bij de doelgroep passende communicatiekanalen.
- Rookvrije sportkantines, scholen en openbare gebouwen.
- Bestaande sportfaciliteiten inzetten (sporthallen) om te sporten en bewegen.
- Samenwerking met het onderwijs inventariseren, bijvoorbeeld door deze te betrekken in de werkgroepen van Westerveld (bv gymdocent in werkgroep).

Voorwaarden voor succes:

- Continuering programma Westerveld in actie met bijbehorende professionals en (beweegcoaches) en werkgroepen.
- Verbindingen met beleid gemeente Westerveld op gebied van sociaal domein, preventie, gezondheid en sport en bewegen (preventienota).
- Intensivering samenwerking met onderwijs.
- Inzicht in bereiken van deze specifieke doelgroep en deze doelgroep ook laten vertegenwoordigen in de werkgroepen.

Fysiotherapie Dwingeloo

Fysiotherapie Dwingeloo is een moderne, kleinschalige, eerstelijns fysiotherapie-praktijk gevestigd in Medisch Centrum Dwingeloo. Door de korte lijnen en intensieve samenwerking met de huisartsen en andere disciplines binnen het Medisch Centrum krijgt iedereen een optimale behandeling en begeleiding.

Fysiotherapie Dwingeloo draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van preventie en leefstijl door Leefstijladvies, GLI, FysioFitness, Beweggroepen voor mensen met chronische aandoeningen, bewegen in de Bewegtuin.
- Inzet van ons netwerk; o.a. onze samenwerking met de sportscholen Go4it en Ludis in Dwingeloo, Sportarts Valentijn Rutgers van Sportgeneeskunde Drenthe, Werkgroep Dwingeloo in Actie en multidisciplinair via het Medisch Centrum in Dwingeloo.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: gezondheidschecks, leefstijladvies, GLI, valpreventie, bewegen in de beweegtuin, beweggroepen voor chronische aandoeningen, MCD-run, stoel yoga/yin-yoga.

Beweegcoaches gemeente Westerveld

De gemeente Westerveld heeft vier beweegcoaches in dienst, met elk hun eigen taken en werkzaamheden. Samen met diverse werkgroepen in Diever, Dwingeloo, Havelte, Vledder en Wilhelminaoord geven zij invulling aan de kernenaanpak Westerveld in Actie. Dit programma heeft als doel een gezonde leefstijl voor alle inwoners, met speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

De beweegcoaches dragen in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van beweging en gezonde leefstijl
- Inzet van ons netwerk met o.a. de vijf kerngroepen: Diever e.o. in actie, Dwingeloo e.o. in actie, Vitaal Wilhelminaoord e.o., Vledder e.o. in actie, Havelte e.o. in actie.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: uitvoering van het programma.

Dorpsgemeenschap Wapserveen

Dorpsgemeenschap Wapserveen behartigt de belangen voor Wapserveen en haar inwoners. Ook bevordert en verbetert zij het sociale en culturele leven in Wapserveen.

Dorpsgemeenschap Wapserveen draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Inzet van ons netwerk; inzet nieuwsbrief, huis-aan-huis verspreid in Wapserveen en contacten met verenigingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: meehelpen aan natuurspeelplaats, beweegtuin in Wapserveen.

Gemeente Westerveld

Westerveld is op twee fronten een bijzondere gemeente. Het is een mooi gebied waarin natuur, cultuur, toerisme, ondernemen én prettig wonen, werken en leven hand in hand gaan. Maar naast deze geografische gemeente is er óók het overheidsorgaan 'gemeente Westerveld'. Bestuur en organisatie willen met kwalitatief hoogwaardige dienstverlening, de initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties stimuleren en faciliteren. De medewerkers van Westerveld zoeken meer en meer de interactie met inwoners, bedrijven en instellingen bij beleidsontwikkeling en -uitvoering. Naast de ontwikkelingen en initiatieven binnen de gemeentegrenzen waar we als bestuur en organisatie in meebewegen, zijn er ook ontwikkelingen in de regio, in de maatschappij én vanuit andere overheden om rekening mee te houden.

De gemeente Westerveld draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van landelijke ontwikkelingen, lokale kansen, aanbod op het gebied van sport, bewegen en preventie.
- Inzet van ons netwerk
- Een bijdrage in de vorm van middelen: verbinden met beleidsontwikkelingen

Werkgroep Diever e.o. in actie

Werkgroep Diever e.o. in actie is de werkgroep die uitvoering geeft aan het programma Westerveld in actie. In de werkgroep zijn vertegenwoordigd: FysioPlus Diever, Praktijk voor Psychosociale Hulpverlening drs A.J. Root, Partners in Welzijn, Zorgcollectief Zuid West Drenthe, Bewegcoach Westerveld,

Werkgroep Diever in actie draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van gezonde leefstijl
- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: beweegaanbod, stresspreventie

Norbert Baas, sportbegeleiding

Wandelen onder begeleiding van een professionele begeleider door de mooie natuur van de twee nationale parken, het Drents-Friese Woud en het Dwingelderveld. Of kies voor het unieke Holtingerveld met zijn rijke historie en haar unieke natuur.

Ook het maken van schitterende tochten door de prachtige natuur in de omgeving van Kwidzyn (Polen) behoort tot de mogelijkheden. Naast de wandelsport biedt NORBERT BAAS SPORTBEGELEIDING ook begeleiding aan bij fietstochten, volleybal en korfbal.

Norbert Baas, sportbegeleiding draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van senioren sport
- Een bijdrage in de vorm van middelen: materialen

Judovereniging Jigotai Diever

Bij onze vereniging staat het plezier in judo voorop. Dat geldt voor onze trainer, onze leden, maar ook voor het bestuur en de ouders. Er wordt getraind in de nieuwe sportzaal van Stad en Esch Diever.

Judovereniging Jigotai draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise
- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: Mogelijkheden bieden voor het kennismaken met judo incl. gebruik van een leenpak

Atletiekvereniging DOS

DOS Diever-Dwingeloo is een omnisportvereniging, hieronder valt o.a. de atletiekvereniging.

De atletiekvereniging DOS draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van trainingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: Wij spelen al een tijdlang met een idee om mensen met overgewicht met aangepaste trainingen te laten zien hoe leuk bewegen kan zijn. Blessurepreventie staat hoog in het vaandel bij ons.

Taichi Phoenix Diever

Taichi Phoenix Diever heeft een lesgroep tai chi chuan-beoefenaars in deze Chinese zelfverdedigingskunst en biedt daarnaast ook workshops voor bedrijven en organisaties aan. Veel mensen beoefenen tai chi chuan omdat ze zich hierdoor gezonder gaan voelen en omdat ze zich geestelijk en lichamelijk meer kunnen ontspannen. De martiale oorsprong van deze kunst is de bron om bewegingen begrijpelijk te maken. De tai chi-stijl die onderwezen wordt is de Yang-stijl (van Cheng Man-ch'ing en Huang Sheng Shyan).

Tai chi Phoenix Diever draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: een bijdrage aan het in beweging brengen van inwoners van de gemeente Westerveld, met daarbij speciale aandacht voor 50+ en senioren, door tai chi chuan-lessen aan te bieden en uit te voeren onder leiding van een gecertificeerde leraar.

MEE Drenthe

MEE maakt meedoen mogelijk. We zijn er voor iedereen die hierin door hun kwetsbaarheid of beperking wordt belemmerd. En de mensen om hen heen. Er is vaak meer mogelijk dan je denkt! Voor organisaties fungeert MEE door haar jarenlange ervaring als kenniscentrum op het gebied van inclusie. We maken meer mogelijk door hen te helpen om inclusief te ondernemen.

MEE Drenthe onderschrijft deze ambitie vanuit haar huidige opdracht voor de gemeente Westerveld. Op verzoek draagt Mee Drenthe in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van inclusief sporten en herkennen en omgaan met mensen met een (niet zichtbare) beperking.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: trainingen inclusief sporten (menukaart en maatwerk). Voor de inzet geldt dat dit op verzoek is en

Ludis Personal Gym

Ludis is een sportschool in Dwingeloo met persoonlijke en professionele begeleiding in fitness en leefstijl. Bij Ludis ligt de focus op persoonlijke aandacht.

Ludis Personal Gym draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van inclusief sporten en herkennen en omgaan met mensen met een (niet zichtbare) beperking.
- Inzet van ons netwerk
- Een bijdrage in de vorm van middelen: Lezing/cursussen

Welzijn Mensenwerk

In Zuidwest-Drenthe en Noordwest-Overijssel zet Welzijn MensenWerk zich in om mensen, jong en oud, een betekenisvol leven te geven. Onze sociaal werkers en onze dorpshuizen in Meppel en Westerveld zijn er voor de bewoners. De dorpshuizen zijn de ontmoetingsplek waar ideeën tot leven komen en waar onze sociaal werkers regelmatig aanwezig zijn.

Welzijn Mensenwerk draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van jongerenwerk en sociaal werk

SportDrenthe

Al sinds 1968 is SportDrenthe een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt. Onze missie is: 'Met sport Drenthe nog beter maken'. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren, stimuleren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen. We volgen de landelijke trends op het gebied van beleidsprioriteiten op de voet en zijn op de hoogte van de landelijke subsidiemogelijkheden. We ondersteunen en adviseren bij aanvragen en geven desgewenst invulling aan de uitvoeringsprogramma's.

SportDrenthe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van de inzet van sport en bewegen als middel ten behoeve van:
  - Sport, bewegen en preventie voor een gezond Westerveld

Met onze Kennis- en support centra Gezondheid en Inclusief kunnen we op kennis- en uitvoeringsgebied bijdragen aan het realiseren van de doelen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: team buurtsportcoaches, & afhankelijk van de behoefte, zijn er diverse interventies die mogelijk in aanmerking komen.

GGD Drenthe

GGD Drenthe is een gezondheidsdienst op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de 12 Drentse gemeenten.

GGD Drenthe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van op het gebied van publieke gezondheid (waaronder gezondheidsbevordering en gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren), landelijke ontwikkelingen en goede voorbeelden uit andere regio's
- Inzet van ons netwerk, verbinden met mogelijke partners in Drenthe, Noord-Nederland en landelijke expertisecentra
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: jeugdgezondheidszorg (o.a. screening en op indicatie gesprekken met leerlingen in klas 2 en 4 van het VO), 4-jaarlijkse gezondheidsmonitor

Tennisvereniging Westrup

T.V. Westrup is een actieve tennisvereniging in Dwingeloo met 4 prachtige tennisbanen. Tennis is een aantrekkelijke sport voor jong en oud en wordt beoefend door sporters van 8-70+ jaar. TV Westrup is een open tennisvereniging waarbij zoveel mogelijk inwoners en bezoekers van de kern Dwingeloo en omstreken van gebruik kunnen maken. Voor sporters die lid zijn van de vereniging bieden bij bovendien tennislessen, wedstrijdtennis in competitieverband en speciale activiteiten aan.

Tennisvereniging Westrup draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van tennis
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: tennislessen voor alle leeftijden onder leiding van een professionele tennistrainer, laagdrempelige activiteiten voor leden (onderlinge wedstrijden) en niet-leden (buurttennistoernooi, kennismakingslessen). Specifieke aandacht hierbij heeft de jeugd, o.a. in het aanbieden van schooltennis en deelname aan Westerveld Toppers.

Roots in Nature

Roots In Nature is een bedrijf dat je terug naar de natuur brengt. “De natuur heeft een grote, helende kracht en de huidige gezondheidstoestand van Nederland vraagt om een oplossing. Het klinkt misschien wat simpel maar buiten bewegen, in het daglicht heeft een positief effect op ons slaapritme. Bewegen in het bos is nog beter, want bomen scheiden bepaalde stoffen uit, die depressie verminderen en een kalmerend effect hebben op onze hersenen.”

Roots in Nature draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van natuur en gezondheid
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: hiking, survival, , meerdaagse tochten, voeding en dietethiek in combinatie met de natuur.

Sport- en beweegaanbieders zijn de sportverenigingen in Westerveld en daarnaast ook de commerciële sportaanbieders waar door inwoners gesport wordt. Vitale sportclubs zijn clubs die niet alleen gezond zijn als het gaat om voldoende leden, financiën en vrijwilligers (=organisatiekracht), maar die ook toekomstbestendig zijn door een sterk bestuur, een goed gevoerd beleid en met lerend vermogen in kunnen spelen op ontwikkelingen in de omgeving². Dat met name de sportverenigingen het niet altijd gemakkelijk hebben blijkt de laatste jaren. Met deze ambitie zetten we ons in op het versterken van de sport- en beweegaanbieders in Westerveld, zodat zij vanuit een positieve sportcultuur hun eigen leden optimaal kunnen bedienen maar ook een belangrijke maatschappelijke functie kunnen spelen in de eigen wijk of dorp.

Doel(en):

1. Verbeteren kader en groei aantal vrijwilligers
2. Bevorderen samenwerking en gezamenlijk optrekken bij overkoepelende aandachts- en zorgpunten
3. Bevorderen financiële stabiliteit en levensvatbaarheid verenigingen
4. Ondersteuning projectontwikkeling Sportcluster Havelte (Havelte, het buitensportdorp van Drenthe)

Bij dit doel hoort het volgende resultaat:

- Algemeen: aanstellen contactpersoon voor specifieke vragen
- 1 en 3: periodieke inventarisatie vitaliteit vereniging door expert + vervolgstap gerichte coaching
- 2. opzetten regionaal verenigingsoverleg (o.l.v. professional) voor bijv.: gezamenlijke inkoop, verzekeringen, opleiding kader, veiligheid/AED, etc. 2)
- 4. Keuze voor het gewenste scenario voor de realisatie van Sportcluster Havelte waarin locatiekeuze is gemaakt, samenwerking tussen verenigingen is gerealiseerd met het oog op gebruik accommodaties/ruimte en voldoende capaciteit op trainersgebied.

Om dit te bewerkstelligen zetten we de volgende acties in gang:

1. Aanstellen van een contactpersoon (kan de aanvoerder zijn van dit thema).
2. Vitaliteit vereniging:
  - a. Inventariseren 'pijnpunten' huidige sport- en beweegaanbieders op het gebied van gestelde doelen door het in kaart brengen van de financiële stabiliteit van sport- en beweegaanbieders met behulp van een enquête (binnen- en buitensport).
  - b. Opstellen van een actieplan op basis van de pijnpunten waarin wordt gekeken naar waar verenigingen als individu of in het collectief geholpen kunnen worden.
  - c. Ondersteuning vanuit de sportlijn.
3. Ondersteuning vanuit de sportlijn voor het opzetten van een regionaal samenwerkingsverband voor sport- en beweegaanbieders.

---

² Boven, M., Slender, H. & Wiggers, H. (2014). De vitaliteit van sportverenigingen in Noord-Nederland. Groningen: Lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschap.

4. Projectondersteuning regelen voor realisatie Sportcluster Havelte, dit in samenwerking met de in dit initiatief samenwerkende verenigingen, de mogelijkheden vanuit de sportlijn en de gemeente Westerveld.

Voorwaarden voor succes

- Commitment gemeente voor aansturing + inventarisatie
- Medewerking vanuit sport- en beweegaanbieders in Westerveld
- (Oprichting) Regionaal samenwerkingsverband sport- en beweegaanbieders
- Medewerking sportbonden
- Bereikbaar zijn van professionals (waaronder de gemeente) voor ondersteuning

De partners die deze ambitie helpen realiseren en de ambitie daarmee onderschrijven:

Volleybalvereniging DOK Wesseling

In 1962 is volleybalvereniging DOK opgericht door enkele enthousiastelingen uit Diever en Dwingeloo. Volleybalvereniging DOK is een breedtevereniging waar iedereen op zijn of haar eigen niveau leuk kan volleyballen. Tevens is DOK een dorpsvereniging waar iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen.

DOK draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Inzet van ons netwerk, zowel in de gemeente Westerveld als in de volleybalwereld.
- Inzet in het stimuleren van sport en beweging in de breedste zin van het woord voor het gebied Dwingeloo-Diever.
- Ondersteuning met tips en adviezen van andere verenigingen in Westerveld.

VV Havelte

VV Havelte is een op 24 juli 1964 opgerichte amateurvoetbalvereniging uit Havelte, Drenthe, Nederland. De thuiswedstrijden worden op "sportpark De Meerkamp" gespeeld.

VV Havelte draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Ondersteunen – en leren van andere verenigingen en het delen van kennis/expertise op allerlei gebieden.
- Toegang bieden tot ons netwerk, zowel in regio Havelte als in de voetballerij.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: voetballen voor jong en oud, zowel recreatief als prestatief.
- Een bijdrage in de vorm van middelen: het waar mogelijk uitlenen van materialen die bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt voor activiteiten bij andere verenigingen/in het dorp.

Werkgroep Diever in actie

Werkgroep Diever in actie is de werkgroep die uitvoering geeft aan het programma Westerveld in actie. In de werkgroep zijn vertegenwoordigd: FysioPlus Diever, Praktijk Root, Partners in Welzijn, Zorgcollectief Zuid West Drenthe, Bewegcoach Westerveld,

Werkgroep Diever in actie draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van gezonde leefstijl
- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: beweegaanbod, stresspreventie

Buitensportdorp Havelte

Een samenwerkingsverband tussen VV Havelte, Survivalvereniging Havelte, ijsclub Havelte en Zwembad De Kerkvlekken Havelte met als doel het versterken van de samenwerking tussen de verenigingen, het vergroten van de slagkracht van de besturen, het vergroten van de trainerscapaciteit en het realiseren van een gezamenlijke accommodatie genaamd 'buitensportdorp Havelte'.

De genoemde verenigingen dragen in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van de realisatie van Buitensportdorp Havelte.
- Een te realiseren Buitensportdorp dat direct bijdraagt aan het behalen van de gestelde doelen in het regionaal sport- en preventieakkoord Westerveld voor de kern Havelte.

Dans en Energie

Danslessen en dansworkshops op locatie voor kinderen en volwassenen. Iedere les is een feestje.

Dans en Energie
Fitness dance

Dans en Energie draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

Energie krijgen door dansen!

- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: danslessen (fitnessdance met een vleugje jazzballet) in de gemeente Westerveld (Dwingeloo en Uffelte) voor kinderen, jongeren en volwassenen.

Judovereniging Jigotai

Bij onze vereniging staat het plezier in judo voorop. Dat geldt voor onze trainer, onze leden, maar ook voor het bestuur en de ouders. Er wordt getraind in de nieuwe sportzaal van Stad en Esch Diever.

Judovereniging Jigotai draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise
- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: mogelijkheden bieden voor het kennismaken met judo incl. gebruik van een leenpak.

Dudeljo

Met Dudeljo help ik je op weg met doelgerichte en persoonlijke training en coaching. Ik begeleid je in één van mijn loopgroepen of individueel. IRL en op afstand via internet. Ik heb zowel kijk op en ervaring met de korte en middellange afstand als met ultratrails en berglopen. Kijk wat ik voor je kan betekenen bij "training & coaching".

Met Dudeljo organiseer ik verschillende cursussen, trainingen en clinics op bijvoorbeeld op het gebied van hardlooptechniek of trailrunning. Ik daag je uit met verrassende mini-avonturen, pop-up trails en trainingsweekenden in de mooiste natuurgebieden.

Dudeljo draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: laagdrempelige hardlooptrainingen in de natuur

Beweegcoaches gemeente Westerveld

logo in ontwikkeling

De gemeente Westerveld heeft vier beweegcoaches in dienst, met elk hun eigen taken en werkzaamheden. Samen met diverse werkgroepen in Diever, Dwingeloo, Havelte, Vledder en Wilhelminaord geven zij invulling aan de kernenaanpak Westerveld in Actie. Dit programma heeft als doel een gezonde leefstijl voor alle inwoners, met speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

De beweegcoaches dragen in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van beweging en gezonde leefstijl
- Inzet van ons netwerk met o.a. de vijf kerngroepen: Diever e.o. in actie, Dwingeloo e.o. in actie, Vitaal Wilhelminaord e.o., Vledder e.o. in actie, Havelte e.o. in actie.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: uitvoering van het programma Westerveld in actie.

Atletiekvereniging DOS

DOS Diever-Dwingeloo is een omnisportvereniging, hieronder valt o.a. de atletiekvereniging.

De atletiekvereniging DOS draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van trainingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: wij spelen al een tijdlang met een idee om mensen met overgewicht met aangepaste trainingen te laten zien hoe leuk bewegen kan zijn. Blessurepreventie staat hoog in het vaandel bij ons.

Ludis Personal Gym

Ludis is een sportschool in Dwingeloo met persoonlijke en professionele begeleiding in fitness en leefstijl. Bij Ludis ligt de focus op persoonlijke aandacht.

Ludis Personal Gym draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van inclusief sporten en herkennen en omgaan met mensen met een (niet zichtbare) beperking
- Inzet van ons netwerk
- Een bijdrage in de vorm van middelen: Lezing/cursussen

SportDrenthe

Al sinds 1968 is SportDrenthe een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt. Onze missie is: 'Met sport Drenthe nog beter maken'. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren, stimuleren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen. We volgen de landelijke trends op het gebied van beleidsprioriteiten op de voet en zijn op de hoogte van de landelijke subsidiemogelijkheden. We ondersteunen en adviseren bij aanvragen en geven desgewenst invulling aan de uitvoeringsprogramma's.

SportDrenthe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van de inzet van sport en bewegen als middel ten behoeve van:

- Vitale sport- en beweegaanbieders

Met onze Kennis- en support centra Sportclub Drenthe kunnen we op kennis- en uitvoeringsgebied bijdragen aan het realiseren van de doelen.

- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: team buurtsportcoaches, & afhankelijk van de behoefte, zijn er diverse interventies die mogelijk in aanmerking komen.

Tennisvereniging Westrup

T.V. Westrup is een actieve tennisvereniging in Dwingeloo met 4 prachtige tennisbanen. Tennis is een aantrekkelijke sport voor jong en oud en wordt beoefend door sporters van 8-70+ jaar. TV Westrup is een open tennisvereniging waarbij zoveel mogelijk inwoners en bezoekers van de kern Dwingeloo en omstreken van gebruik kunnen maken. Voor sporters die lid zijn van de vereniging bieden bij bovendien tennislessen, wedstrijdtennis in competitieverband en speciale activiteiten aan.

Tennisvereniging Westrup draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van een product/dienst, namelijk:
  - Het optimaal gebruik en beschikbaar stellen van de tennisaccommodatie in Dwingeloo.
  - Het onderhouden van de tennisaccommodatie met een groep vrijwilligers, zodat de accommodatie de komende 20 jaar gebruikt kan worden.
  - Het verhogen van het aantal vrijwilligers en het zorgdragen voor continuïteit in het bestuur en commissies.
- Inzet van ons netwerk door het meedenken en doen in regionale samenwerking met andere verenigingen op het gebied van bijvoorbeeld accommodatie onderhoud en aantrekken vrijwilligers
- Een bijdrage in de vorm van middelen door samenwerken met campings, hotels en recreatieparken e.d. waarbij gebruik gemaakt kan worden van het tennispark voor bezoekers en toeristen aan de gemeente Westerveld.

Overall waar mensen sporten en bewegen, moeten de voorzieningen op orde zijn. Het gaat niet alleen om sportvelden, zwembaden, sporthallen en clubhuizen, maar ook om het park, het pleintje in de wijk en de natuur. In deze ambitie gaat het over de aanwezigheid en behoud van voorzieningen (sportaccommodaties) om in te sporten en te bewegen en ook over de inrichting van de openbare ruimte en hoe die verleid tot sporten en bewegen.

Er wordt steeds meer gesport en bewogen in de openbare ruimte. Het percentage mensen dat sport en beweegt in de openbare ruimte neemt sterk toe. Wielrennen, hardlopen en wandelen worden weliswaar ook in georganiseerd sportverband beoefend, maar veelal zijn het zelfgeorganiseerde groepjes of individuele sporters die deze activiteiten ontplooiën. Daarnaast zijn ook fitness gerelateerde activiteiten in de buitenlucht in opkomst. De verwachting is dat sporten en bewegen in de openbare ruimte in relatie met sporten in georganiseerd verband bij een sportclub nog verder zal toenemen. In het kader van de nieuwe omgevingswet liggen er uitdagingen voor de gemeente om bij de inrichting van de openbare ruimte ook sport en bewegen mee te nemen.

Doel(en):

- Sportaccommodaties in zowel dorpen/wijken als in de openbare ruimte aantrekkelijk, toegankelijk, betaalbaar, duurzaam, veilig, gezond, multifunctioneel en toekomstbestendig houden/maken.
- Door het behoud van sportieve voorzieningen, zowel in de dorpen en wijken als in de openbare ruimte kan elke inwoner in een gezonde omgeving opgroeien en oud worden.

Bij dit doel hoort het volgende resultaat:

- Behoud van de aanwezige sportaccommodaties inclusief de 3 openluchtwembaden. Dit binnen de redelijkheid van de demografische- en economische ontwikkelingen in de gemeente en binnen de voorwaarden die de gemeente daaraan stelt.
- Beter benutten van sporthallen als slechtweer voorzieningen tijdens minder bezette zomermaanden; overdekte activiteiten t.b.v. toerisme.
- Optimaal onderhoud van MTB routes, fiets-, wandel- en ruitersporen en speelplekken in de diverse wijken en dorpen en waar nodig nieuwe routes en/of speelplekken initiëren. Dit op basis van een overzicht van het huidige aanbod. Dit overzicht kan ook gebruikt worden om te kijken waar koppelingen mogelijk zijn en waar zaken ontbreken.
- Een gezonde sport- en beweegomgeving (rook- en alcoholvrij voor in ieder geval de jeugd en beweegrijk) in de binnensportaccommodaties, als de buitensportaccommodaties.
- Co2-neutraal en duurzame accommodaties in 2040.
- Elk dorp is aantrekkelijk door sportief aanbod, waarbij niet elk dorp alles hoeft te hebben maar wel aanvullend op elkaar zijn.

Om dit te bewerkstelligen zetten we de volgende acties in gang:

1. Inventarisatie van de reeds aanwezige sportaccommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte met een oog voor de staat van de voorziening en de wensen en behoeften. Op basis hiervan kan een plan ontwikkeld worden m.b.t. behoud, verduurzaming, toegankelijkheid, betaalbaarheid en veiligheid. Hierbij wordt in beschouwing genomen hoe aantrekkelijk elk dorp is op sportief gebied door de aanwezigheid van voorzieningen en aanbod.
2. Hierin wordt als vertrekpunt het binnensportaccommodatie onderzoek van de gemeente Westerveld genomen.

3. In samenwerking met verenigingen, natuur beherende organisaties en terreineigenaren, gemeente en Recreatieschap Drenthe het onderhoud van de diverse routes waarborgen.
4. De acties m.b.t. rookvrij, alcoholvrij en beweegrijk zijn belegd in de andere ambities (sport, bewegen en preventie voor een gezond Westerveld). Daar dienen ze opgepakt te worden.

Voorwaarden voor succes

- Samenwerking gemeente, sportverenigingen, terreinbeheerders en Recreatieschap Drenthe
- Medewerking vanuit sportaccommodaties, verenigingen, inwoners aan de inventarisatie betreft staat van de voorzieningen.
- De mogelijkheid om accommodaties zo inrichten dat ze flexibel te gebruiken zijn.

De partners die deze ambitie helpen realiseren en de ambitie daarmee onderschrijven:

S.V Dynamiek Havelte

S.V. *Dynamiek* verzorgt al meer dan 54 jaar gym- en turnlessen in Havelte.

**SPORTVERENIGING
DYNAMIEK
HAVELTE**

SV Dynamiek draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Een bijdrage in de vorm van middelen: met menskracht meedenken en waar mogelijkheden van hun kant een bijdrage te leveren op het gebied van duurzame infrastructuur.

Dorpsgemeenschap Wapserveen

Dorpsgemeenschap Wapserveen behartigt de belangen voor Wapserveen en haar inwoners. Ook bevordert en verbetert zij het sociale en culturele leven in Wapserveen.

Dorpsgemeenschap Wapserveen draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Inzet van ons netwerk; inzet nieuwsbrief, huis-aan-huis verspreid in Wapserveen en contacten met verenigingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: meehelpen aan natuurspeelplaats, beweegtuin in Wapserveen.

Atletiekvereniging DOS

DOS Diever-Dwingeloo is een omnisportvereniging, hieronder valt o.a. de atletiekvereniging.

De atletiekvereniging DOS draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van trainingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: Wij spelen al een tijdlang met een idee om mensen met overgewicht met aangepaste trainingen te laten zien hoe leuk bewegen kan zijn. Blessurepreventie staat hoog in het vaandel bij ons.

Volleybalvereniging DOK Wesseling

In 1962 is volleybalvereniging DOK opgericht door enkele enthousiastelingen uit Diever en Dwingeloo. Volleybalvereniging DOK is een breedtevereniging waar iedereen op zijn of haar eigen niveau leuk kan volleyballen. Tevens is DOK een dorpsvereniging waar iedereen zich prettig en veilig moet kunnen voelen.

DOK draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Inzet van ons netwerk zowel in de gemeente Westerveld als in de volleybalwereld.
- Inzet in het stimuleren van de sport en beweging in de breedste zin van het woord voor het gebied Dwingeloo-Diever.
- Ondersteuning met tips en adviezen van andere verenigingen in Westerveld.

DOS Diever - Dwingeloo

DOS Diever-Dwingeloo is een omnisportvereniging. Hieronder vallen; gym, turnen, dans, atletiek, loopgroep en handbal.

DOS is een omnisportvereniging in de plaatsen Diever en Dwingeloo in Drenthe.

DOS is de overkoepelende vereniging voor zes sporten: gymnastiek, turnen, atletiek, handbal, basketbal en jazzdance. Er wordt in verschillende accommodaties getraind. DOS is een florerende vereniging met ongeveer 300 leden onder zijn dak.

DOS Diever-Dwingeloo draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk:
  - het stimuleren van sport en beweging voor basis en voortgezet onderwijs (gym, turnen, dans en atletiek)
  - het stimuleren van sport en beweging voor volwassenen (loopgroep en handbal)
- Een bijdrage in de vorm van middelen: het waar mogelijk uitlenen van materialen bij het houden van wedstrijden (gym/turnen) bij andere verenigingen.

SportDrenthe

Al sinds 1968 is SportDrenthe een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt. Onze missie is: 'Met sport Drenthe nog beter maken'. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren, stimuleren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen. We volgen de landelijke trends op het gebied van beleidsprioriteiten op de voet en zijn op de hoogte van de landelijke subsidiemogelijkheden. We ondersteunen en adviseren bij aanvragen en geven desgewenst invulling aan de uitvoeringsprogramma's.

SportDrenthe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van de inzet van sport en bewegen als middel ten behoeve van:
  - Duurzame infrastructuur voor sport en bewegen.

Met onze Kennis- en support centra BIOR kunnen we op kennis- en uitvoeringsgebied bijdragen aan het realiseren van de doelen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: team buurtsportcoaches, & afhankelijk van de behoefte, zijn er diverse interventies die mogelijk in aanmerking komen.

Westerveld zet zich op de kaart. Ook op sportief gebied! De gemeente is rijk aan mooie natuur en hiermee een uitstekende uitvalbasis om de natuur op een actieve manier te beleven. En die natuur is niet alleen aantrekkelijk voor de toerist en/of recreant maar ook voor de inwoners zelf. Het optimaal deze natuur te laten beleven is dan ook van belang. Door sport- en beweevenementen te organiseren kan Westerveld zich nadrukkelijk als sportieve (buitensport) gemeente profileren. Deze evenementen zijn niet alleen economisch interessant, maar ook geschikt om te verbinden aan de sociaal maatschappelijke initiatieven op het gebied van gezondheid en sociale cohesie. Door het behoud van sportieve voorzieningen, zowel in de dorpen en wijken als in de openbare ruimte kan elke inwoner in een gezonde omgeving opgroeien en oud worden.

Doel(en):

Westerveld profileren als de sportieve (buiten)sport gemeente

Bij dit doel hoort het volgende resultaat:

- Initiëren, ondersteunen, organiseren van (meerdaagse) multidisciplinaire (buitensport) sportevenementen.
- Optimaal onderhoud van fiets-, wandel- en ruiterspaden, MTB routes, speelplekken in de diverse wijken en dorpen en waar nodig nieuwe routes en/of speelplekken initiëren.
- Een gezonde omgeving (rook- en alcoholvrij voor in ieder geval de jeugd en beweegvriendelijk) in zowel de binnensportaccommodaties als ook de buitensportaccommodaties.
- Behoud van de aanwezige sportaccommodaties inclusief de 3 openluchtzwembaden. Dit binnen de redelijkheid van de demografische- en economische ontwikkelingen in de gemeente en binnen de voorwaarden die de gemeente daaraan stelt.
- Beter benutten van sporthallen als slecht-weer voorzieningen tijdens minder bezette zomermaanden; overdekte activiteiten t.b.v. toerisme
- Elk dorp is aantrekkelijk door sportief aanbod, waarbij niet elk dorp alles hoeft te hebben maar wel aanvullend op elkaar zijn.
- Bekendheid als sportieve buitensport gemeente van Drenthe en van Nederland.

Om dit te bewerkstelligen zetten we de volgende acties in gang:

1. De acties m.b.t. rookvrij, alcoholvrij en beweegrijk zijn belegd in de andere ambities. Daar dienen ze gerealiseerd te worden. Binnen deze ambitie wordt dit vertaald in een marketingcampagne ter profilering van Westerveld als sportieve (buitensport) gemeente.
2. Samenwerking bevorderen tussen (sportieve) recreatieondernemingen, evenementenorganisatoren en regiomarketing om nieuwe evenementen en of arrangementen te ontwikkelen. Bijvoorbeeld het organiseren van meerdaagse MTB-tochten door samenwerking van de bestaande MTB-verenigingen met de bestaande horeca/verblijfsaccommodaties.
3. Ontwikkelen van maatschappelijke activatieprogramma's rondom aansprekende terugkerende of eenmalige (topsport) evenementen.
4. Sneller, eenvoudiger en goedkoper verlenen van vergunningen voor evenementen door de gemeente die passend zijn bij de doelstellingen.
5. Ontwikkelen marketingcampagne waarin o.a. het volgende moet gebeuren:
  - a. Het totale aanbod van sportvoorzieningen, speelterreinen met speeltoestellen in kaart brengen

- b. Sportagenda Westerveld (evt. bestaande agenda meer bekend maken en optimaliseren)
- c. Website Westerveld uitbreiden met overzicht van alle voorzieningen op het gebied van sport, spelen, zwembaden, fiets- en wandelknooppuntroutes en evenementen.

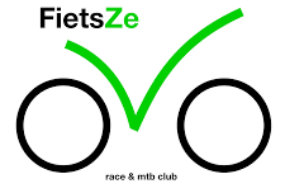
Voorwaarden voor succes

- Deze ambitie is onder andere de marketingcampagne van dit sport- en preventieakkoord. Bovengenoemde doelstellingen en resultaten zijn ook verbonden met andere ambities en worden door middel van een campagne vertaald naar de eigen inwoners en daarbuiten.
- Samenwerking tussen evenementenorganisatoren en recreatieondernemers.
- Medewerking van terreinbeheerders en -eigenaren om activiteiten en evenementen mogelijk te maken
- Ondersteuning vanuit de gemeente om verantwoord evenementen te organiseren

De partners die deze ambitie helpen realiseren en de ambitie daarmee onderschrijven:

FietsZe

FietsZe is een recent opgerichte race & MTB club voor zowel de wegrenner als de mountainbiker. Deze doelgroepen worden gezocht in de regio, globaal omvattend de plaatsen Vledder, Frederiksoord, Wilhelminaoord, Noordwolde, Oosterstreek, Boijl, Zorgvlied en Doldersum.

FietsZe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van race- en mountainbikesport
- Inzet van ons netwerk
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: uitzetten en organiseren van tochten en clinics
- Een bijdrage in de vorm van middelen: route bebording/pijlen, trainer(s)

Dudeljo

Met Dudeljo help ik je op weg met doelgerichte en persoonlijke training en coaching. Ik begeleid je in één van mijn loopgroepen of individueel. IRL en op afstand via internet. Ik heb zowel kijk op en ervaring met de korte en middellange afstand als met ultratrails en berglopen. Kijk wat ik voor je kan betekenen bij "training & coaching".

Met Dudeljo organiseer ik verschillende cursussen, trainingen en clinics op bijvoorbeeld op het gebied van hardlooptechniek of trailrunning. Ik daag je uit met verrassende mini-avonturen, pop-up trails en trainingsweekenden in de mooiste natuurgebieden.

Dudeljo draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: laagdrempelige hardlooptrainingen in de natuur

Atletiekvereniging DOS

DOS Diever-Dwingeloo is een omnisportvereniging, hieronder valt o.a. de atletiekvereniging.

De atletiekvereniging DOS draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van trainingen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: Wij spelen al een tijdlang met een idee om mensen met overgewicht met aangepaste trainingen te laten zien hoe leuk bewegen kan zijn. Blessurepreventie staat hoog in het vaandel bij ons.

Welzijn Mensenwerk

In Zuidwest-Drenthe en Noordwest-Overijssel zet Welzijn MensenWerk zich in om mensen, jong en oud, een betekenisvol leven te geven. Onze sociaal werkers en onze dorpshuizen in Meppel en Westerveld zijn er voor de bewoners. De dorpshuizen zijn de ontmoetingsplek waar ideeën tot leven komen en waar onze sociaal werkers regelmatig aanwezig zijn.

Welzijn Mensenwerk draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van jongerenwerk en sociaal werk

SportDrenthe

Al sinds 1968 is SportDrenthe een organisatie die zelfstandig de belangen van de sport in de ruimste zin van het woord in de provincie Drenthe behartigt. Onze missie is: 'Met sport Drenthe nog beter maken'. Samen met gemeenten, provincie, verenigingen, sportbonden en diverse andere organisaties willen we iedereen mee laten doen in een vitale samenleving. Sport en bewegen is hierbij essentieel; het heeft de kracht om burgers uit alle lagen van de bevolking letterlijk en figuurlijk in beweging te krijgen en te houden. Wij adviseren, stimuleren en ondersteunen organisaties bij de inzet van sport en bewegen. We volgen de landelijke trends op het gebied van beleidsprioriteiten op de voet en zijn op de hoogte van de landelijke subsidiemogelijkheden. We ondersteunen en adviseren bij aanvragen en geven desgewenst invulling aan de uitvoeringsprogramma's.

SportDrenthe draagt in het sport- en preventieakkoord bij door de inzet van:

- Het leveren van kennis en expertise op het gebied van de inzet van sport en bewegen als middel ten behoeve van:
  - Westerveld op de kaart

Met onze Kennis- en support centra events & toerisme kunnen we op kennis- en uitvoeringsgebied bijdragen aan het realiseren van de doelen.
- Het leveren van een concreet product/dienst, namelijk: team buurtsportcoaches, & afhankelijk van de behoefte, zijn er diverse interventies die mogelijk in aanmerking komen.

Regie en borging

De ambities zijn vormgegeven, de beoogde resultaten geformuleerd. Het gaat nu eigenlijk pas beginnen. In het proces van de totstandkoming wordt ook gesproken over hoe we dit met elkaar gaan inrichten.

Werkwijze uitvoering

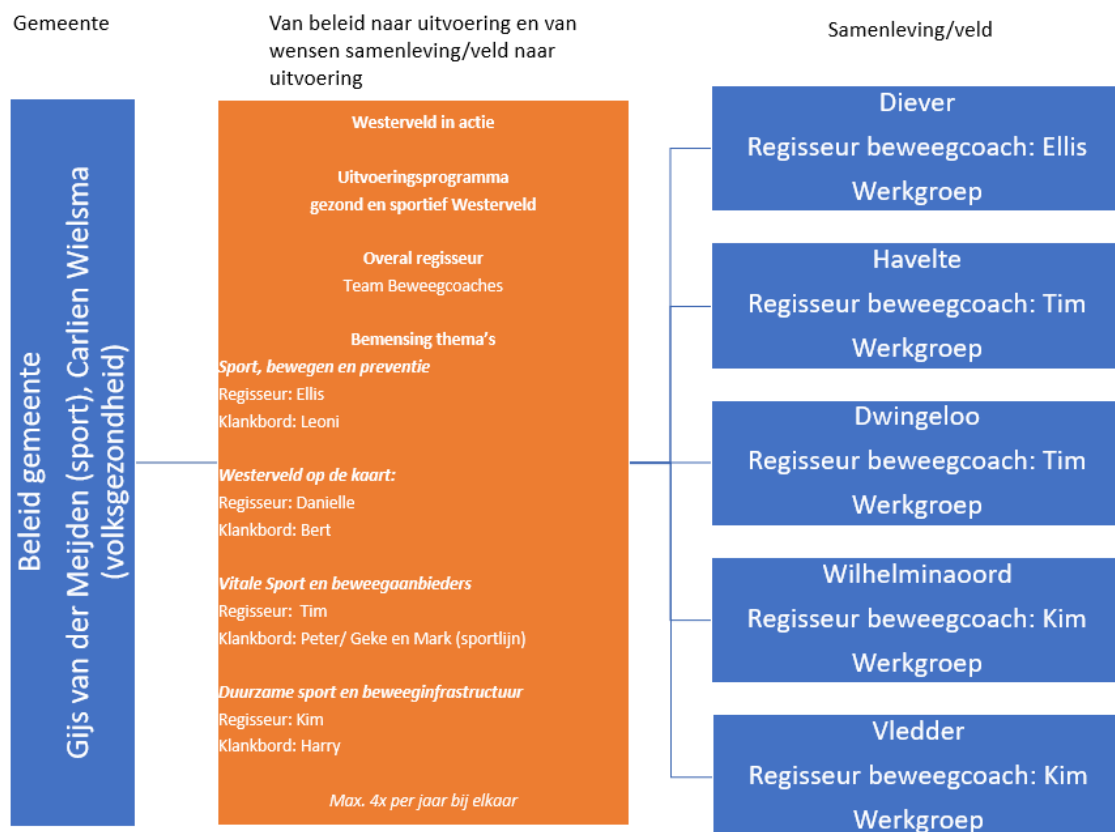
Wat beoogt wordt met het voorstel voor de uitvoering is dat er korte lijnen zijn en dat de nieuwe ambities ten aanzien van sport, bewegen en preventie geborgd worden in bestaande structuren. Op deze manier kan er efficiënt en effectief uitvoering gegeven worden aan de ambities. Daarnaast is herkenbaarheid (bij wie moet je zijn voor wat) erg belangrijk.

Organisatievorm

Het sport- en preventieakkoord met het uitvoeringsprogramma 'Een gezond en sportief Westerveld' wordt gepositioneerd onder de brede paraplu Westerveld in actie. Dit programma bestaat in 2020 vijf jaar.

We spreken in de uitvoering over:

- Team bewegcoaches als regisseur
- Kerngroep als klankbord voor de uitvoering
- Partners als betrokken spelers bij het sport- en preventieakkoord
- Beleidsafdeling gemeente Westerveld

Figuur 5 Organogram uitvoering sport- en preventieakkoord

Invulling regisseur

Wie: team beweegcoaches

Wat:

- Het team regisseurs organiseert de regie op elke ambitie waarbij een beweegcoach aanspreekpunt is op een ambitie:
  - Regisseur Sport, Bewegen en Preventie: Ellis
  - Regisseur Westerveld op de kaart: Daniëlle
  - Regisseur Vitale sport- en beweegaanbieders: Tim
  - Duurzame sport en beweeginfrastructuur: Kim
- Het team regisseurs brengt (richtlijn: 4x per jaar) de kerngroep en vertegenwoordiging vanuit de beleidsafdeling sport en gezondheid van de gemeente bij elkaar en stemt hierin de aanpak op uitvoering van de thema's met elkaar af.
- Het team regisseurs initieert de uitwerking van een uitvoeringsprogramma (plan van aanpak) in nauwe afstemming met de kerngroep en spelers.
- Het team regisseurs breidt daar waar nodig de bestaande kerngroep in de kernen uit met partijen/spelers uit het akkoord
- Het team regisseurs stemt de aanpak, werkwijze en lopen zaken af met de beleidsafdeling van de gemeente.
- Het team regisseurs monitort en evalueert de opbrengsten

Invulling kerngroep als klankbord

Wie: vertegenwoordigers vanuit 'het veld':

Wat:

- Binnen de kerngroep is er een lid klankbord op een bepaald thema:
  - Sport, bewegen en preventie: Leoni
  - Westerveld op de kaart: Bert
  - Vitale Sport en beweegaanbieders: Peter en Mark (sportlijn)
  - Duurzame sport- en beweeginfrastructuur: Harry
- Als kerngroeplid stem je af met de verantwoordelijke beweegcoach op de ambitie met betrekking tot uitrol en realisatie (dit kan gevraagd en ongevraagd van beide kanten).
- Als kerngroeplid neem je (richtlijn 4x per jaar) deel aan een regisseurs + kerngroep overleg m.b.t. de voortgang van de uitvoering van het sport- en preventieakkoord.
- Als kerngroeplid pleeg je inzet op het vergroten van de betrokkenheid van de spelers in het sport- en preventieakkoord

Plan van aanpak

He team regisseurs initieert de uitwerking van een uitvoeringsprogramma (plan van aanpak) per ambitie waarin duidelijk wordt beschreven:

1. Wat er gerealiseerd wordt (activiteiten, projecten met beoogd resultaat) om doel te behalen
2. Wanneer dit gerealiseerd wordt (planning)
3. Wat daarvoor nodig is aan inzet van mensen en financiële middelen (partners en begroting)
4. Wie verantwoordelijk is voor wat

De uitwerking wordt in gezamenlijkheid met de kerngroep en bijbehorende spelers opgesteld. Op basis van het plan van aanpak wordt door het team regisseurs en de kerngroep bepaald hoeveel financiële ruimte per ambitie wordt ingeruimd. In dit proces wordt ook de versterking vanuit

(bestaand of nieuw) gemeentelijke beleid meegenomen zodat het budget voor het sport- en preventieakkoord daar waar mogelijk uitgebreid kan worden met eventueel andere financiële stromen als bijvoorbeeld sponsoring vanuit het bedrijfsleven.

Financiële ruimte

De financiële ruimte van het sport- en preventieakkoord is hieronder weergegeven. Elk plan van aanpak kent een begroting. In de kerngroep vindt de toekenning van budget plaats onder aanvoering van de trainer (regisseur).

Uitvoeringsbudget

Het uitvoeringsbudget voor de gemeente Westerveld is door het Rijk (ministerie van VWS) bepaald op basis van het aantal inwoners. Voor de gemeente Westerveld geldt dat zij een gemeente is met een inwonersaantal tot 20.000 inwoners. Daarmee ontvangt de gemeente Westerveld € 10.000 per jaar voor de uitvoering van de ambities van het opgestelde akkoord van het Rijk.

Dit betekent dat er in 2020 en 2021 € 10.000 per jaar beschikbaar is. Op basis van het plan van aanpak van de diverse ambities en de aanvullende financiële mogelijkheden die door de spelers wordt gecreëerd gedurende de looptijd van het proces wordt de financiële ruimte per ambitie bepaald.

De richtlijn per ambitie is:

- Per ambitie per jaar € 1.875 en € 2.500 voor procesgeld (in te zetten voor regie, monitoring en faciliteren bijeenkomsten)
- Daar waar mogelijk uitvoeringsbudget sport- en preventieakkoord aanvullen vanuit bestaande programma's, gemeentelijk beleid (zie bijdrage koppelkansen) en sponsoring door bedrijfsleven.

Sportlijn

Naast dit budget is er € 6.000 per jaar beschikbaar om de uitdagingen die sportverenigingen en sportclubs kennen aan te pakken. Dit budget komt beschikbaar in de vorm van producten en services. Dit wordt voornamelijk ingericht via de ambitie vitale sport- en beweegaanbieders. De adviseur lokale sport (Mark Altena) speelt hierin de komende 2 jaar een ondersteunende rol.

Verenigingen hebben ook nog extra ondersteuningsmogelijkheden vanuit de sportlijn. Deze extra ondersteuningsmogelijkheden hebben geen invloed op het eerder genoemde budget van € 6.000. Er zijn mogelijkheden om, los van de services en het uitvoeringsbudget, extra ondersteuning lokaal aan te bieden:

1. Procesbegeleiding om een lokale sportraad te vormen/versterken (t/m eind 2021)
2. Procesbegeleiding op de club vanuit Centrum Veilige Sport Nederland (t/m eind 2021)
3. Begeleidingstraject Verduurzaming sportaccommodatie
4. Begeleidingstraject Gezonde sportomgeving
5. Stimuleringsbudget

Koppelkansen gemeentelijk beleid

Het sport- en preventieakkoord wordt de gemeente Westerveld omarmt als uitvoering van bestaand (en nieuw) beleid gezien. Al eerder zijn de samenlevingsakkoorden genoemd. Naast expertise van de gemeente en de ondersteuning bij de uitvoering door beweegcoaches bekijkt de gemeente hoe zij het sport- en preventieakkoord ook financieel kunnen steunen. Budgetten kunnen gekoppeld worden vanuit uitvoering preventieplatform, verenigingsadvies, eenzaamheid, onderhoud sportvelden, Westerveld als beweegtuin.

Monitoring en evaluatie

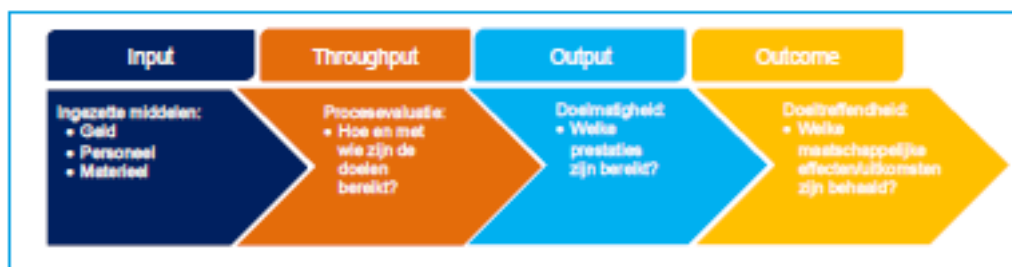
Natuurlijk is het goed om te evalueren of de initiatieven leiden tot maatschappelijke effecten. Of er kenteringen plaatsvinden als het gaat om beweegrichtlijnen, sportdeelname, gezondheid inwoners, vitaliteit aanbieders, beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte, impact van evenementen, etc. Maar het evalueren van het sport- en preventieakkoord gaat niet alleen om de cijfers, we willen vooral ook leren over welke initiatieven wel of niet werken. Er zal sprake moeten zijn van een 'lerend en evaluerend' sportakkoord. Waar mogelijk zal worden aangehaakt op de monitoring vanuit het Nationaal Sportakkoord, waar nodig worden zelf instrumenten opgezet om zowel kwantitatief als kwalitatief inzicht te krijgen in de resultaten en verbeterpunten van de gekozen aanpakken. Een overweging is om de monitoring te beleggen bij een derde partij of als onderdeel van de structurele monitoring van de gemeente Westerveld mee te nemen.

Het sport- en preventieakkoord Westerveld hanteert de volgende uitgangspunten:

- Effectmeting op cijferniveau dat plaatsvindt via bestaande beschikbare instrumenten en data die daaruit gegeneerd wordt (gemeente Westerveld, GGD Drenthe, Trendbureau etc.)
- De procesevaluatie die zich richt op de samenwerking, betrokkenheid partners en de opbrengst op output niveau.
- De monitoring die gericht is op het toezicht houden op de voortgang en op de gewenste resultaten.

Er wordt gewerkt met onderstaand evaluatiemodel:

Schema: de input, de throughput, de output en de outcome.

Figuur 6 Monitoring- en evaluatie sport- en preventieakkoord

Bijlage I Trends en ontwikkelingen in de sport

Aan sport en bewegen wordt een steeds belangrijker maatschappelijke rol toegekend. Niet alleen landelijk, maar ook regionaal en lokaal. De landelijke 'sport toekomstverkenning' heeft ons laten zien wat de belangrijkste trends en ontwikkelingen zijn om rekening mee te houden.³ Deze verkenning laat zien dat het verwachte toekomstbeeld niet altijd het toekomstbeeld is dat wij wensen. Het Nationaal Sportakkoord roept dan ook op tot actie door gemeenten, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en de sportorganisaties zelf. De beleidsmatige trend dat complexe opgaven, zoals bewegingsarmoede, sociale uitsluiting en wangedrag alleen opgelost kunnen worden door oplossingen te 'co-creëren' heeft geleid tot een aanpak als die van het lokale sportakkoord.

De maatschappelijke waarde van sport is evident. Vandaag de dag neemt sport en bewegen een centrale plaats in binnen onze samenleving. Sport en bewegen is in haar diversiteit aan verschijningsvormen nog steeds een groeiende sector waarvan de waarde vanuit domeinen als sociaal/maatschappelijk, gezondheid en economisch steeds meer wordt onderkent. Onderzoek laat steeds weer zien dat sport de potentie heeft bij te dragen aan tal van maatschappelijke thema's, zoals gezondheid, integratie, sociale cohesie, lokale trots en het tegengaan van overgewicht.⁴ Sport is echter niet een wondermiddel dat zomaar allerlei grote maatschappelijke vraagstukken laat verdwijnen. Hoe de potentiële bijdrage van sport optimaal benut kan worden is een blijvende zoektocht. Duidelijk is dat investeren in een bloeiende sport bijdraagt aan een vitale samenleving.

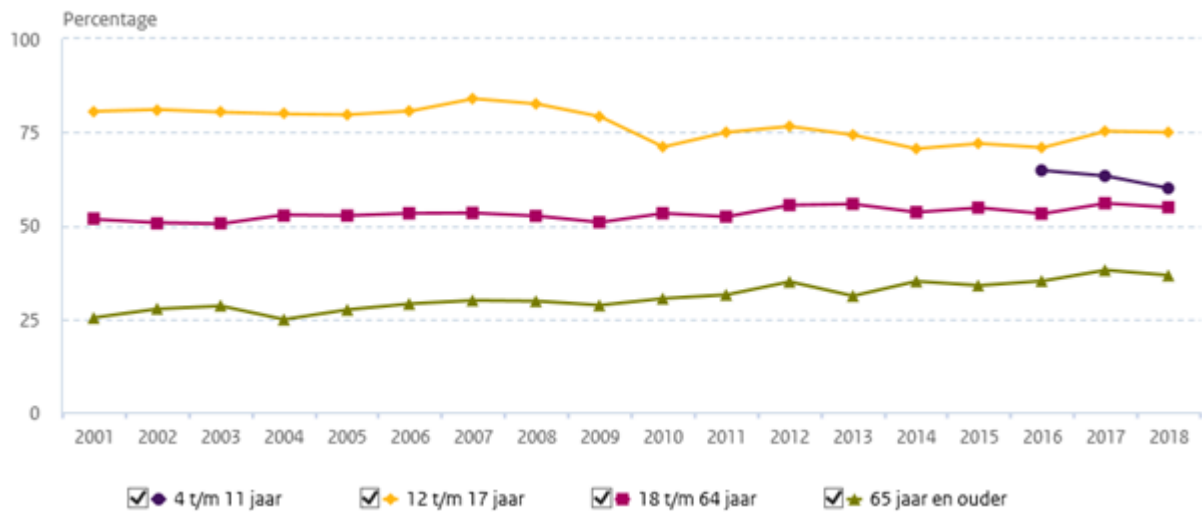
De sportparticipatie in Nederland is stabiel. Hoewel de sportparticipatie stabiel is of zelfs nog licht stijgt, blijven bepaalde groepen nog steeds achter. Zo neemt het percentage Nederlanders dat wekelijks of vaker sport, vanaf 12 jaar, af met de leeftijd. In 2016 was het percentage 12-18 jarige jongens (74%) en meisjes (68%) dat wekelijks of vaker sport bijna twee keer zo hoog als mannen (38%) en vrouwen (36%) van 65 jaar en ouder. Ook laagopgeleiden, mensen met een lagere sociaal economische status en mensen met een fysieke of verstandelijke beperking sporten relatief minder. Ook mensen met overgewicht en mensen met een migratie-achtergrond sporten minder.⁵ Sport heeft een grote uitdaging als het gaat om inclusief en toegankelijk te zijn voor alle Nederlanders.

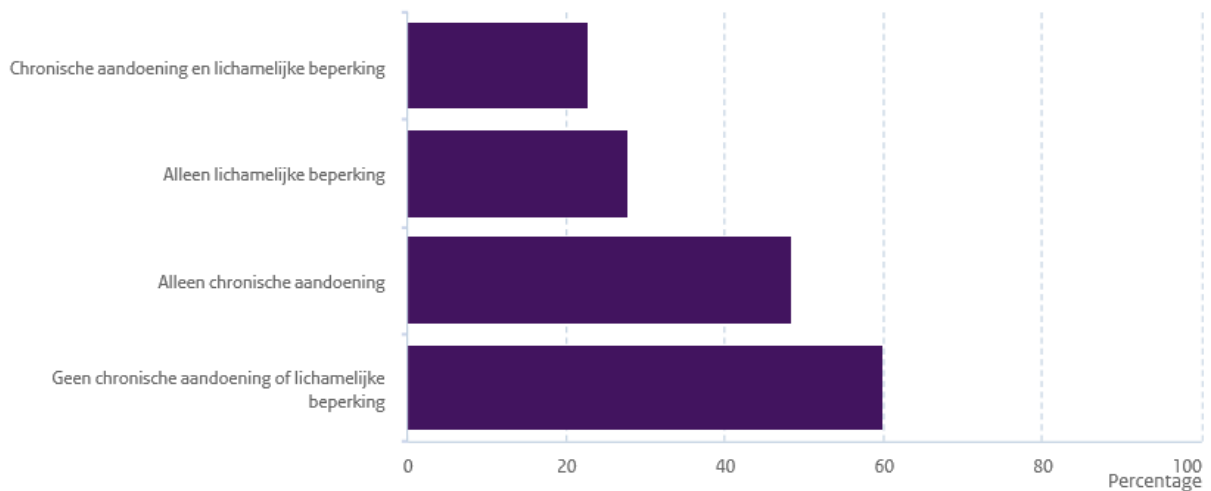
³ <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/toekomstverkenning>

⁴ Sociaal Cultureel Planbureau/Mulier Instituut (2018). *Rapportage sport 2018*. Den Haag: SCP.

⁵ *Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2014-2018*

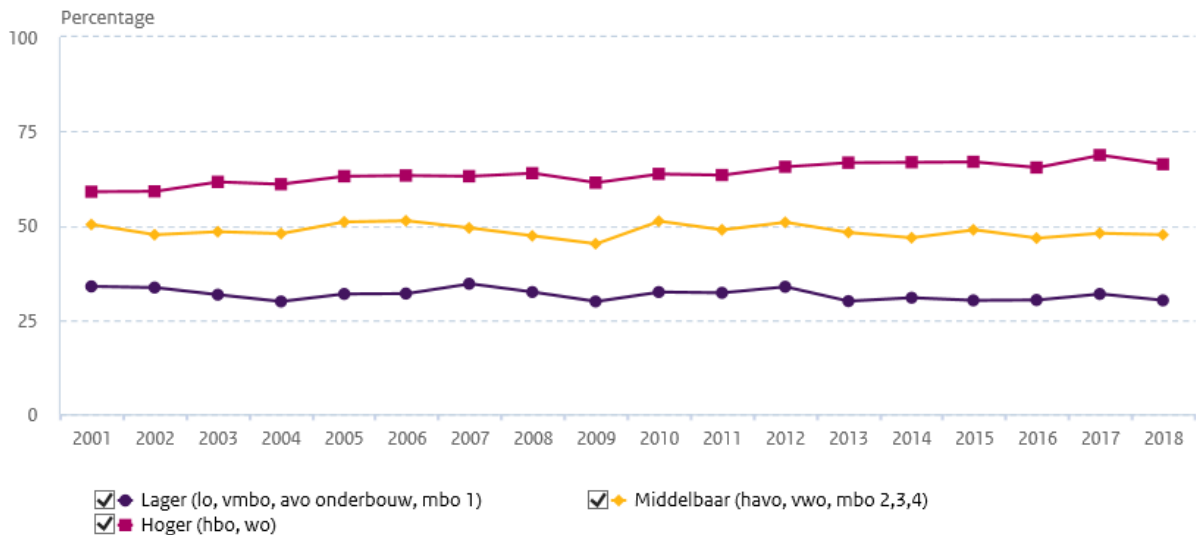

Figuur 1: Het aandeel wekelijkse sporters naar leeftijd 2001-2018⁶

Figuur 1: Het aandeel wekelijkse sporters naar leeftijd 2001-2018

⁶ Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM, 2014-2018

Figuur 2: Het aandeel wekelijkse sporters naar opleidingsniveau 2001-2018

Kinderen bewegen minder en zijn minder beweegvaardig. Er zijn tal van aanwijzingen dat kinderen beduidend minder fit, motorisch minder vaardig en zwaarder zijn dan zo'n 30 jaar geleden.⁷ Het percentage Nederlanders dat voldoende beweegt verschilt per leeftijdsgroep. In 2017 voldeden kinderen (4 t/m 11 jaar) het vaakst aan de Beweegrichtlijnen (56%), gevolgd door 18 t/m 64-jarigen (50%). Voor ouderen (65-plussers) was dit 37%. Als wordt ingezoomd op mensen met een lichamelijke beperking plus een chronische aandoening dan gaat het slechts om 16%. Jongeren (12 t/m 17 jaar) voldeden het minst vaak aan de Beweegrichtlijnen (31%). Jongeren en jongvolwassenen zijn tevens kampioen zitten met een gemiddelde van 10,4 uur per dag.

Anders georganiseerde sport in opkomst. Nederland is traditioneel een echt verenigingsland. Het voor-en-door-leden principe heeft gezorgd voor een robuuste structuur die wekelijks ruim vier miljoen mensen aan sport doet deelnemen. De opkomst van anders georganiseerde sporten, zoals commerciële sport, zelfgeorganiseerde sport, individueel sporten in de openbare ruimte hebben nauwelijks invloed gehad op de ledenaantallen van de sportverenigingen. In de levensloop van de sporter nemen deze andere sportvormen echter een steeds belangrijkere positie in. Mensen aan het sporten en bewegen krijgen en houden is inspelen op deze verschillende mogelijkheden die er voorhanden zijn. Waar sportverenigingen traditioneel vaak kampen met vraagstukken als ledenaantallen, tekort aan vrijwilligers of financiële vraagstukken, daar hebben ook andere sportvormen hun vraagstukken waar nog geen sluitend antwoord op gevonden is. Denk bijvoorbeeld aan het blijvend volhouden van het sporten op langere termijn.

Er wordt steeds meer gesport en bewogen in de openbare ruimte. Het percentage mensen dat sport en beweegt in de openbare ruimte neemt sterk toe. Wielrennen, hardlopen en wandelen worden weliswaar ook in georganiseerd sportverband beoefend, maar veelal zijn het zelfgeorganiseerde groepjes of individuele sporters die deze activiteiten ontplooiën. Daarnaast zijn ook fitness gerelateerde activiteiten in de buitenlucht in opkomst. Iets meer dan 40% van de Nederlandse bevolking sport regelmatig in de openbare ruimte, dit gebeurt vooral op de openbare weg (29%) en in parken, bossen, stranden en duinen (23%).⁸ De verwachting is dat sporten en bewegen in de openbare ruimte in relatie met sporten in georganiseerd verband bij een sportclub nog verder zal toenemen. In

⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/20/peilingsonderzoek-bewegingsonderwijs-2016-2017>

⁸ Sociaal Cultureel Planbureau/Mulier Instituut (2018). *Rapportage sport 2018*. Den Haag: SCP.

het kader van de nieuwe omgevingswet liggen er uitdagingen voor de gemeente om de in de inrichting van de openbare ruimte ook sport en bewegen mee te nemen.⁹

Sport is ook business. Naast de commerciële breedtesport (fitness, outdoor, sportrecreatie) wordt sport ook steeds vaker ingezet als middel om een economische impuls te genereren. Sportevenementen trekken bijvoorbeeld veel bezoekers die zorgen voor een economische impact. Maar topsport en –evenementen zorgen ook voor veel media-aandacht en kunnen een rol spelen in de regiomarketing en het aantrekken van toeristen. In Nederland worden in toenemende mate sportevenementen georganiseerd, zo vinden er in Nederland meer dan 600 sportevenementen plaats en vier op de tien volwassenen Nederlanders bezoekt minimaal één maal per jaar een klein of groot sportevenement of neemt er deel aan (meer dan 5 miljoen per jaar).¹⁰ Sportevenementen kunnen echter ook in een breder perspectief benut worden om als vliegwiel te fungeren voor participatie, sociale cohesie of andere maatschappelijke doelen, bijvoorbeeld door middel van side-events.

Topsport als vliegwiel voor verschillende doelen. Topsport biedt getalenteerde sporters de mogelijkheid zich te ontwikkelen. Zo zijn er in het land tal van Regionale Training Centra (RTC's) die voorzieningen treffen om talent tot ontplooiing te laten komen. Hierbij is sprake van samenwerking tussen bijvoorbeeld sportverenigingen, sportbonden, kenniscentra, universiteiten, gemeenten en provinciale sportservices. Ook richting topsport wordt steeds meer de vraag gesteld hoe zij kan bijdragen aan bijvoorbeeld sportparticipatie, citymarketing, behoud van talenten voor de regio en evenementen. Deze effecten blijken niet altijd vanzelfsprekend aanwezig en de betrokkenen zullen samen moeten werken aan de legitimering van de investering in topsport.

---

⁹ <https://www.allesoversport.nl/artikel/de-beweegvriendelijke-omgevingswet-een-overzicht/>

¹⁰ Hover, P., Straatmeijer, J. & Breedveld, K. (2014). *Sportevenementen in Nederland – over sportevenementen en hun maatschappelijke betekenis*. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Bijlage II Toekomstverkenning Volksgezondheid

Net als in het sportdomein heeft er ook een [Volksgezondheid Toekomst Verkenning](#) plaats gevonden. Deze verkenning heeft aan de basis gestaan van het Nationaal Preventieakkoord. Een aantal trends en ontwikkelingen worden hier belicht.

We worden steeds ouder

De levensverwachting neemt toe, gemiddeld worden we in 2040 misschien wel 5 jaar ouder dan nu. We krijgen er nauwelijks jaren zonder chronische aandoeningen bij, maar wel vijf jaren zonder beperkingen. Gecombineerd met de demografische vergrijzing vormen ouderen een zeer belangrijke doelgroep voor toekomstig beleid. Ook met het oog op de toename van eenzaamheid onder deze doelgroep.

Gezond leefstijl

In de prognoses vanuit het RIVM is de verwachting dat er steeds minder gerookt gaat worden, dat steeds meer mensen de beweegnormen gaan halen, maar dat we met elkaar desondanks steeds zwaarder gaan worden. Wat de toekomst gaat brengen qua alcoholgebruik en voeding lijkt onzeker.

Met het oog op de vooruitzichten op het gebied van overgewicht ligt er dus een grote uitdaging op ons te wachten. Meer bewegen alleen is niet genoeg, minder zitten, gezonder eten, minder alcohol, voldoende slaap, minder stress, er zijn vele factoren van invloed.

Sociale verschillen

Het verschil in levensverwachting (7 jaar) en levensjaren in goede gezondheid (18 jaar) tussen mensen met een lage en hoge sociaal economische status (SES) is schrikbarend groot. Mensen met een lage SES roken vaker, hebben vaker (ernstig) overgewicht en die verschillen dreigen alleen maar groter te worden.

Niet alleen mensen met een lage SES vormen een kwetsbare groep als het gaat om ervaren gezondheid. Ook mensen met een beperking, migratie-achtergrond of uit de LHBT-gemeenschap blijken bijvoorbeeld een lage sportparticipatie te hebben.

Van zorg naar preventie

De zorgkosten zullen mede dankzij technologische (we kunnen steeds meer) en demografische ontwikkelingen blijven stijgen. Meer aandacht voor preventie is nodig om ons zorgsysteem betaalbaar te houden.

Kansen	Bedreigingen
Doelgroep vitale senioren	Tweedeling in de samenleving
Bewustwording van noodzaak preventie	Kwetsbare groepen
Aanpakken die voeding, bewegen, alcohol en/of roken combineren	Financiering van preventie

Vitale samenleving

We leven in een wereld die steeds mondialer wordt, steeds technologischer en waar het bewustzijn dat duurzaamheid belangrijk is, steeds meer indaalt. Op basis van de zogenaamde **megatrends** gaan we op zoek naar de uitdagingen voor een vitale samenleving.

Pluriformer

Mede door de globalisering wordt ook Nederland steeds pluriformer. Er komen steeds meer eenoudergezinnen, alleenstaanden en gescheiden ouders. Steeds meer culturele verschillen en inwoners van niet-westerse origine. Verschillen tussen arm en rijk worden ogenschijnlijk groter. Ouderen begrijpen de jongeren vaak niet meer. Sport verenigt, maar krijgt te maken met toenemende verschillen. Flexibel inspelen op behoeften wordt een kernkwaliteit van elke sportorganisatie.

Digitaler

De wereld wordt steeds digitaler. Jongeren hebben steeds meer schermtijd met afnemende bewegingsvaardigheid als gevolg. Er ontstaat een mondiale cultuur, trends wisselen elkaar steeds sneller af, interactie is steeds vaker (deels) digitaal. Denk aan e-sports, virtual reality of augmented reality. Sportmarketingbedrijven springen hierop in, maar de breedtesport is zoekende. Meebewegen of tegengas geven?

Duurzamer

Met de groei van de wereldbevolking en de mondiale welvaart neemt ook de vraag naar natuurlijke grondstoffen zoals water, energie, mineralen/metalen en voedsel toe. Maar er is een verschuiving gaande van welvaart naar welzijn. Steeds meer bedrijven en individuen zijn zich ervan bewust dat het 'meer, meer, meer' eindig is. Herwaardering van het kleine is gaande, bewust zijn van de toekomst van onze planeet wordt steeds belangrijker.

Onzekerder

Alle snelle ontwikkelingen, minder baanzekerheid, het gevoel van onveiligheid. De complexe wereld maakt velen van ons onzeker. De uitlaatklep, de ontspanning, de rust worden in deze wereld steeds belangrijker. Daarbij zijn steeds meer mensen op zoek naar ervaringen die het leven betekenis geven. Ervaringen die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling. We willen het leven onvergetelijk maken.

Kansen	Bedreigingen
Herwaardering van lokale ontmoeting	Diversiteit in vraag
Rustpunt vormen en ontspanning bieden	Schermtijd in plaats van actief bewegen
Persoonlijke groei en ontwikkeling	Snelle hypes moeilijk bij te houden